

KLAGANDE

Energimarknadsinspektionen

MOTPART

Gotlands Elnät AB, 556537-4724

Ombud: Advokaterna Marcus Axelryd, Karl Guterstam och
Linda Landén
Frank Advokatbyrå AB

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Linköpings dom den 3 september 2018 i
mål nr 2045-18, se bilaga A

SAKEN

Villkor i samband med ökning av intäktsram enligt 5 kap. 20 § ellagen
(1997:857)

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

1. Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.
 2. Kammarrätten avslår överklagandet.
-

YRKANDEN M.M.

Energimarknadsinspektionen yrkar att kammarrätten ska upphäva förvaltningsrättens dom och fastställa inspektionens beslut. Till stöd för sin talan anger Energimarknadsinspektionen sammanfattningsvis följande. Det framgår tydligt av 5 kap. 20 ellagen att ett underskott endast kan föras över till efterkommande tillsynsperiod. Även förarbetsuttalandena från införandet av regleringen är tydliga med att detta är syftet med regeln. Ingenstans i förarbetena nämns något som kan tolkas som att ett underskott kan föras fram flera tillsynsperioder. Det vore orimligt om nätföretag skulle kunna ta ut avgifter utifrån gamla intäktsramar långt efter tillsynsperiodens slut. Det går att på ett tydligt och enkelt sätt särskilja den tidigare intäktsramen och ökningen. Syftet med reglerna har förtydligats i prop. 2017/18:237.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten finner skäl att meddela prövningstillstånd och tar upp målet till omedelbart avgörande.

I 5 kap. 20 § ellagen anges att om en nätkoncessionshavares samlade intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden har avvikit från intäktsramen, ska det belopp med vilket intäkterna överstigit eller understigit intäktsramen minska respektive öka ramen för den påföljande tillsynsperioden.

Av förarbetena till bestämmelsen framgår lagstiftarens syfte med regleringen, bl.a. genom följande uttalande. ”Eftersom det i paragrafen anges att ett underskott ska höja intäktsramen påföljande tillsynsperiod, kan ett nätföretag inte samla på sig flera tillsynsperioders underskott. Om underskottet inte utnyttjas påföljande period, går det således förlorat” (prop. 2008/09:141 s. 112).

Liksom förvaltningsrätten anser kammarrätten att den ekonomiska begränsning för ett nätföretag som skulle ligga i att ett underskott går förlorat om det inte utnyttjas påföljande period, inte kommer till uttryck i lagtexten. Lagtextens ordalydelse ger således inget stöd för ställningstagandet att ett belopp med vilket intäktsramen ökas för tillsynsperioden 2016–2019, inte kan föras vidare till tillsynsperioden 2020–2023. De av Energimarknadsinspektionen åberopade uttalandena i prop. 2017/18:237 föranleder inte någon annan bedömning, eftersom de inte har föranlett någon ändring av tillämpliga bestämmelser. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Kammarrättslagmannen Ola Holmén (ordförande), kammarrättsrådet Göran Mattsson och adjungerade ledamoten Håkan Jöngren (referent) har deltagit i avgörandet.

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING****DOM**
2018-09-03
Meddelad i LinköpingMål nr
2045-18**KLAGANDE**

Gotlands Elnät AB, 556537-4724

Ombud: Advokaterna Marcus Axelryd, Linda Landén och Karl Guterstam
Frank Advokatbyrå AB**MOTPART**

Energimarknadsinspektionen

ÖVERKLAGAT BESLUT

Energimarknadsinspektionens beslut den 5 april 2017, dnr 2017-101820

SAKENVillkor i samband med ökning av intäktsramen enligt 5 kap. 20 § ellagen
(1997:857)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten upphäver det överklagade beslutet i den del som avser att beloppet som har ökat intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 inte kan föras vidare till tillsynsperioden 2020–2023.

YRKANDEN M.M.

Gotlands Elnät AB (elnätsföretaget) bedriver elnätsverksamhet. Energi- marknadsinspektionen (Ei) beslutade med stöd av 5 kap. 20 § ellagen att för tillsynsperioden 2016–2019 öka intäktsramen för elnätsföretagets redovisningsenhet med i beslutet angivet belopp. Beloppet motsvarar skillnaden mellan den slutliga intäktsramen för tillsynsperioden 2012–2015 och de intäkter företaget hade under samma tillsynsperiod. I beslutet angav Ei även att ”detta belopp kan inte föras vidare till tillsynsperioden 2020–2023”.

Elnätsföretaget yrkar att förvaltningsrätten undanröjer det överklagade beslutet såvitt avser den delen att underskottet inte kan föras vidare till fler än en påföljande tillsynsperiod och förklarar att den av Ei ökade intäktsramen avseende tillsynsperioden 2016–2019 får föras vidare till tillsynsperioden 2020–2023 och därefter påföljande tillsynsperioder. Elnätsföretaget åberopar utlåtanden av professor Olle Lundin och f.d. justitierådet Olle Stenman.

Ei motsätter sig bifall till överklagandet.

VAD PARTERNA ANFÖR

Elnätsföretaget

Ei:s tolkning av 5 kap. 20 § ellagen saknar stöd i bestämmelsens ordalydelse samt strider även mot ellagens systematik och syfte. Ellagen och dess förarbeten talar endast om en intäktsram för varje tillsynsperiod. Det innebär att nya beslut om en intäktsram ersätter tidigare beslut och resulterar i endast en ny ändrad intäktsram. Det är den slutliga intäktsramen i sin helhet, oaktat eventuella ändringsbeslut eller ”tillägg”, som stäms av mot de samlade intäkterna under perioden. Detta belopp, dvs. skillnaden mellan intäkterna och den slutliga intäktsramen, ökar eller minskar sedan intäktsramen för den

påföljande tillsynsperioden. Det innebär att underskott (och överskott) måste få föras vidare till flera tillsynsperioder eftersom ellagen inte skiljer mellan olika delar av intäktsramen.

Ei menar att bestämmelsens ordalydelse mycket tydligt anger att ”överrullning” av underskott endast är möjligt till en påföljande tillsynsperiod. Ei:s slutsats baseras på påståendet att lagstiftaren – om denne ville tillåta överrullning under flera tillsynsperioder – skulle ha angett att intäktsramen kunde minska respektive öka ”de påföljande tillsynsperioderna”. Detta påstående är felaktigt. För det första inbegriper ordalydelsen inte någon begränsning till hur många påföljande tillsynsperioder under- eller överskott kan överföras till. För det andra reglerar 5 kap. 20 § ellagen såväl underskott som överskott. Den ordalydelse som Ei menar tydligt anger att underskott endast får överföras till en tillsynsperiod framåt i tiden skulle alltså även tydligt ange att överskott endast får överföras en tillsynsperiod framåt i tiden. Detta kan rimligen inte ha varit avsikten med regleringen. För det tredje har lagstiftaren i den lagrådsremiss som Ei hänvisar till valt att behålla en ordalydelse som närmast är identisk med 5 kap. 20 § ellagen för att överskott alltså ska kunna föras vidare till flera tillsynsperioder, medan lagstiftaren beträffande underskott föreslagit en helt ny ordalydelse för att åstadkomma att underskotten endast ska kunna användas under den närmast följande tillsynsperioden. Detta utgör ett starkt argument för nätföretagets och mot Ei:s tolkning av bestämmelsen.

Ei:s tolkning av bestämmelsen saknar även stöd i förarbetena. Myndigheten hänvisar till vissa specifika meningar i förarbetena helt isolerat. Detta medför att Ei drar felaktiga slutsatser av förarbetenas innebörd. Den delen av ellagens förarbeten som Ei hänvisar till rör en ”huvudregel” (som per definition har undantag) där elnätsföretag inte ska kunna ackumulera flera tillsynsperioders underskott för att sedan kraftigt höja avgifterna. Ei hänvisar till denna del av förarbetena trots att den står i strid med andra

förarbetsuttalanden. Den situation som beskrivs kan inte heller på något sätt jämföras med den förvaltningsrätten har att ta ställning till i detta mål, eftersom det i förevarande fall är Ei som orsakat underskotten pga. felaktiga beslut som medfört utdragna rättsprocesser. Det är inte elnätsföretaget som medvetet ackumulerat underskottet.

Ei

En outnyttjad intäktsram kan endast öka intäktsramen för en påföljande tillsynsperiod. I 5 kap. 20 § ellagen anges detta tydligt eftersom det uttryckligen står den påföljande tillsynsperioden och inte de påföljande tillsynsperioderna. Det finns i lagen inte heller någon möjlighet att göra undantag från regeln.

Även förarbetena till ellagen är tydliga med att ett underskott endast höjer intäktsramen för den påföljande tillsynsperioden och att detta innebär att ett elnätsföretag inte kan samla på sig flera tillsynsperioders underskott. Uttalandena i förarbetena stärker lagens ordalydelse och utesluter en tolkning som medger att ett nätföretag ska få att ta med sig ett underskott under flera tillsynsperioder än en.

Ei har föreslagit en förändring angående antalet perioder som underskott ska kunna tas med. Förslaget innebär att det ska vara möjligt att använda en outnyttjad intäktsram under två efterföljande tillsynsperioder, vilket alltså är ytterligare en tillsynsperiod i förhållande till dagens ordning.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Lagtext m.m.

I 5 kap. 20 § ellagen anges att om en nätkoncessionshavares samlade intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden har avvikit från intäktsramen, ska det belopp med vilket intäkterna överstigit eller

understigit intäktsramen minska respektive öka ramen för den påföljande tillsynsperioden.

I förarbetena till den aktuella bestämmelsen anges bl.a. följande (prop. 2008/09:141 s. 46). Om intäkterna från nätverksamheten har understigit intäktsramen bör nätföretaget få höja avgifterna för överföringstjänsterna under nästpåföljande tillsynsperiod. Annars kan nätföretaget för säkerhets skull kontinuerligt prissätta sina överföringstjänster så att avgiften ligger över den godtagbara nivån i syfte att undvika att intäktsramen underskrids. Ett nätföretag bör inte kunna få samla på sig flera tillsynsperioders underskott för att senare eventuellt kraftigt höja intäkterna. Ett underskott bör därför bara kunna utnyttjas påföljande tillsynsperiod.

Vidare anges (prop. 2008/09:141 s. 111–112) att i paragrafen finns huvudregeln för vad som ska ske när ett nätföretags samlade intäkter under tillsynsperioden avvikit från intäktsramen. Enligt bestämmelsen ska det belopp med vilket intäkterna överstigit eller understigit intäktsramen minska respektive öka ramen för den påföljande tillsynsperioden i förhållande till den period då intäkterna överstigit eller understigit intäktsramen. Eftersom det i paragrafen anges att ett underskott ska höja intäktsramen påföljande tillsynsperiod, kan ett nätföretag inte samla på sig flera tillsynsperioders underskott. Om underskottet inte utnyttjas påföljande period, går det således förlorat.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten anser inte att ordalydelsen i 5 kap. 20 § ellagen ger stöd för att ett s.k. underskott som inte utnyttjas under påföljande tillsynsperiod går förlorat. Av bestämmelsen framgår att avvikelser från intäktsramen under en tillsynsperiod ska minska eller öka intäktsramen den påföljande tillsynsperioden. Ordalydelsen talar för att det är fråga om en enda intäktsram och inte en ursprunglig intäktsram och ett särskilt tillägg till

eller avdrag från denna. Ei:s sätt att tolka bestämmelsen innebär vidare att det skulle behövas kompletterande regler som anger hur avräkning av intäkterna ska ske mot intäktsramen respektive tillägget eller avdraget. Sådan reglering saknas. Enligt förvaltningsrättens mening saknas stöd för att dela upp intäktsramen på detta sätt.

Förvaltningsrätten bedömer vidare att det förarbetsuttalande som Ei grundar sitt beslut på inte tar sikte på den situation som nu har uppkommit för elnätsföretaget. I förarbetena anges att ett elnätsföretag inte ska kunna ackumulera flera tillsynsperioders underskott för att senare eventuellt kraftigt höja intäkterna. Lagstiftaren synes ha utgått från att ett elnätsföretag under normala förhållanden har två tillsynsperioder på sig att faktiskt utnyttja en intäktsram. I det nu aktuella fallet har elnätsföretaget inte haft någon reell sådan möjlighet att utnyttja den intäktsram som slutligen har bestämts för tillsynsperioden 2012–2015.

Förvaltningsrätten anser alltså att varken lagtext eller förarbeten ger stöd för den tolkning av 5 kap. 20 § ellagen som Ei har gjort. Ei har därför inte haft grund för att besluta att det s.k. underskottet från tillsynsperioden 2012–2015 inte kan föras vidare till tillsynsperioden 2020–2023. De överklagade besluten ska därför upphävas i den delen.

Det överklagade beslutet avser tillsynsperioden 2016–2019, som inte har gått till ända. Uttalanden om intäktsramen för efterföljande tillsynsperioder bör därför inte göras.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1D).

Ulf Jonare
rådman

I avgörandet har även nämndemännen Lena Berglert, Majvor Gyllhamn och Leif Karlsson deltagit. Föredragande har varit Mari Upphagen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.